

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо запровадження акцизного податку на води, включаючи мінеральні та газовані, з доданням цукру чи інших підсолоджувальних або ароматичних речовин» (реєстр. № 9032-1 від 06.03.2023), поданий народними депутатами України Радучьким М. Б., Соломчуком Д. В., Гетманцевим Д. О. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Відповідно до пояснювальної записки законопроект розроблено з метою скорочення негативного впливу солодких напоїв на здоров'я населення України шляхом зменшення їх економічної доступності (через механізм оподаткування), а також підвищення спроможності національної системи охорони здоров'я.

Законодавчою ініціативою передбачено внесення змін до Податкового кодексу України щодо розширення переліку підакцизних товарів за рахунок продукції, що класифікується у товарній підкатегорії 2202 10 00 00 згідно з УКТ ЗЕД «води, включаючи мінеральні та газовані, з доданням цукру чи інших підсолоджувальних або ароматичних речовин».

Запропоновано встановити на такі товари специфічну ставку акцизного податку у розмірі 0,1 євро за 1 літр. Крім того, передбачено, що визначені законопроектом підакцизні товари не підлягають маркуванню марками акцизного податку.

Відповідно до положень законопроекту платниками податку є особи, які здійснюють операції з солодкими безалкогольними напоями, що належать до об'єктів оподаткування акцизним податком, за виключенням операцій з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту надасть можливість отримати додаткові надходження акцизного податку до бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Згідно з наданим у пояснювальній записці до законопроекту фінансово-економічним обґрунтуванням, що базується на даних аналітичного дослідження Європейського регіонального бюро ВООЗ «Потенціал податків на підсолоджені цукром напої в Україні: оцінка наслідків запровадження акцизного податку на підсолоджені цукром напої на ціну, обсяг споживання та доходи від податків» (2021), бюджетні надходження від податку можуть становити від 5,1 до 7,8 млрд грн на рік. Крім того, оподаткування солодких безалкогольних напоїв

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B040000099F72E005FA89900](#)

Підписувач [Воробей Світлана Іванівна](#)

Дійсний з [24.09.2021 14:48:32](#) по [24.09.2023 14:48:32](#)

Міністерство фінансів України

11320-09-3/8568 від 29.03.2023

може призвести до зменшення обсягу споживання такої продукції до 21 % та її заміщення більш корисними альтернативами (водою).

За розрахунками Міністерства фінансів України, здійсненими на основі обсягів реалізації солодких безалкогольних напоїв в Україні на рівні 2022 року, впровадження акцизного податку на солодкі безалкогольні напої сприятиме залученню додаткових надходжень акцизного податку у розрахунку на рік у сумі 6,9 млрд гривень.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень акта не потребуватиме фінансових витрат з державного чи місцевого бюджетів.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Норми законопроекту не суперечать законам, що регулюють бюджетні відносини.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Законопроект спрямовано на розширення бази оподаткування шляхом впровадження акцизного податку на води, включаючи мінеральні та газовані, з доданням цукру чи інших підсолоджувальних або ароматичних речовин, який є механізмом скорочення споживання шкідливих для здоров'я людини товарів.

Положення законопроекту може бути підтримано, оскільки, крім досягнення соціальних ефектів щодо запобігання неінфекційним захворюванням (діабету, серцево-судинним, онкологічним хворобам тощо), як зазначено у пояснювальній записці, реалізація сприятиме збільшенню надходжень до бюджету.

Слід зауважити, що оцінювання ВООЗ щодо впливу податкового регулювання ринку солодких безалкогольних напоїв на їх споживання дало можливість з'ясувати високу цінову еластичність попиту. Так, впровадження специфічного податку на рівні приблизно 20 % від ціни призводить до пропорційного скорочення споживання такої продукції. Зважаючи на це, запропоноване в законопроекті оподаткування акцизним податком на рівні 0,1 євро за літр солодкого безалкогольного напою дозволить забезпечити зростання ціни такої продукції близько на 15 % та відповідне скорочення її споживання.

Варто зазначити, що систематизація європейської практики в сфері справляння податку на солодкі безалкогольні напої (*Sweetened Beverage Tax* або *Soda Tax*) дозволила визначити, що середня ставка податку становить 0,20 євро за 1 літр. Зокрема, за інформацією з бази даних Європейської Комісії, вказаний механізм податкового регулювання функціонує в Бельгії з середньою ставкою за літр напою 0,53 євро, Великій Британії – 0,18 євро, Данії – 0,14 євро, Ірландії –

0,20 євро, Іспанії (Каталонії) – 0,12 євро, Латвії – 0,11 євро, Польщі – 0,19 євро, Португалії – 0,16 євро, Угорщині – 0,02 євро, Фінляндії – 0,32 євро, Франції – 0,08 євро, Хорватії – 0,46 євро. Оподаткування солодких безалкогольних напоїв у цих країнах стало не лише одним із ефективних заходів досягнення соціальних ефектів щодо скорочення споживання шкідливої для здоров'я населення продукції, а й стабільним джерелом податкових надходжень до бюджету.

Також слід вказати на те, що окремі положення законопроекту потребують доопрацювання, а саме:

відсутні обґрунтування щодо встановлення ставки акцизного податку на солодкі безалкогольні напої в іноземній грошовій одиниці. Водночас слід зауважити, що за умови встановлення ставки податку в гривнях відповідно до пункту 4 розділу XIX «Прикінцеві Положення» Податкового кодексу України передбачено щорічне, у разі необхідності, внесення зміни щодо ставок оподаткування, визначених в абсолютних значеннях, з урахуванням індексів споживчих цін та індексів цін виробників промислової продукції;

законопроектом запропоновано пункт 215.3 Податкового кодексу України, яким визначено ставки акцизного податку на підакцизні товари, доповнити підпунктом 215.3.11, положення якого, крім розміру ставки акцизного податку на солодкі безалкогольні напої, встановлюють умову, що такі товари не підлягають маркуванню марками акцизного податку. Слід зауважити про відсутність необхідності внесення зазначених додаткових змін до Податкового кодексу України, оскільки особливості маркування підакцизних товарів марками акцизного податку регулюються статтею 226 цього Кодексу. Зокрема, пунктом 226.1 статті 226 визначено виключний перелік підакцизних товарів, які підлягають маркуванню марками акцизного податку.

Ураховуючи зазначене, проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо запровадження акцизного податку на води, включаючи мінеральні та газовані, з доданням цукру чи інших підсолоджувальних або ароматичних речовин» (реєстр. № 9032-1 від 06.03.2023), підтримано із зауваженнями.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ